

1 **משנה** בתולה נשאת ליום הרביעי - תקנת חכמים היא שתנשא ברביעי בשבת,
 2 כדמפרש טעמא. שפעמים בשבת - אבתולה קאי. בשני ובחמישי - ארת
 3 מעשר תקנתו שתקן עורא. בבבא קמא בפרק "מרובה" (פבא) מפרש לכולהו. ולכן תקנו
 4 שתנשא ברביעי, שאם היה לו טענת בתולים - ישכים לבית דין בעוד כעסו עליו. והאם
 5 יש שזות בנינים - יש לחושן שמא יתפסיס
 6 ותתקור דעתו, ויקיימנה. ושמא היא זינתה
 7 תחתיו, ונאסרה עליו, כדילפינן (סוטה כחא)
 8 מ'ניסתרה והיא נטמאה', ומתוך שיבא לבית דין
 9 - ילתיב הרב כשיצא הקול, שמא יבואו
 10 עדים. ובגמרא פריך: ותנישא באחד בשבת!
 11 **גמרא** לפי ששנינו בו' - לקמן מקשי עלה.
 12 הגיע זמן ולא נישאו - לקמן בפרק "אף על פי"

13 תנן: נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה
 14 הבעל והדורר על הנישואין, לפרנס עצמה
 15 בתבשיתן. לפרנס = קנדר'ר' בלע"ז. ולאמנה
 16 שלשים יום. הגיע זמן - זה ולא נישאו לחופה,
 17 לקמן מפרש שעכב הבעל. אוכלות משלו -
 18 שהבעל חייב במזונות אשתו ומתקנת בית דין,
 19 כדלקמן בפרק "נערה" (מו"ב). ואוכלות בתרומה
 20 - אם כהן הוא והיא בת ישראל. שהכהן מאכל
 21 את אשתו תרומה, כדילפינן (לקמן נו"ג) מ'זכותן
 22 כי יקנה נפש'. לכן שנינו בתולה נשאת בו' -
 23 להודיע שתקנת חכמים מעכבתו מלכנסו, ואין
 24 עכבה זו שלו. מריה דאברהם בו' - תמה על
 25 דברי רבו, ואמר: מריה דאברהם! מה זה היה
 26 לשמואל לומר כן? ועוד, שחלה רב יוסף ושכח
 27 תלמודו, ותודה על דבריו הראשונים. תלי תניא
 28 בלא תניא - תולה טעם משנה שנויה במשנה
 29 שאינה שנויה: ומקשינן לרב יוסף. הי תניא ותי
 30 לא תניא? הא תניא והא תניא - זו שנויה וזו
 31 שנויה. אלא תלי תניא דמפרש טעמא כדתניא
 32 דלא מפרש טעמא - משנתינו טעמא מפרש
 33 בתוכה - כדי שישכים לבית דין. והגיע זמן אין
 34 שום טעם מפרש בה. לומר מפני מה אם הגיע
 35 זמן באחד בשבת אינו מעלה לה מזונות. ותינשא
 36 באחד בשבת - כולה רב יוסף קאמר לה.
 37 ועכשיו ששנינו שקדו - ובשבת תקנה זו הוא
 38 מעוכב מלכנסו באחד בשבת, מעתה אותה
 39 ששנינו בו'. לפיכך - רב יוסף מסיים לה משמיה
 40 דנפשה ומסבירה, ואמר: לפיכך, והאילו ולמדנו
 41 שהמעוכב מחמת אונס אינו חייב לזונה - חלה
 42 הוא בו'. הא קאימנא - הגני מזונן. נסתתפה
 43 שדהו - לשון "מטר סחף" (משלי כח) נשטפה
 44 שדהו, כלומר: מולך גרם, כי מהיום אני מוטלת
 45 עליון זון.

פשיט

28
 29 מהו? מצי אמר לה: אָנָּה הָא קאימנא, או דלמא, מציא אמרה ליה "נסתתפה שדהו"? ואם
 30 תמצי לומר אמרה ליה "נסתתפה שדהו", פירסה נדה מהו? בשעת ווסתה - לא תיפעי לה,

1 **בתולה** הא דלא קתני "הבתולה" כדתני "האשה נקנית", "דיבמה נקנית" (קדושין ב,א)
 2 - משום דהתם אקרא קאי "כי יקח איש אשה" (דברים כב) - האשה הכתובה,
 3 וכן דיבמה, אבל הכא - לא קאי אקרא. והא דלא תנן בפרק קמא דקדושין (יד,ב) "העבד
 4 עברי" אף על פי דכתיב בקרא (שמות כא) "כי תקנה עבד עברי" - משום דאם כן היה ליה
 5 למתני "העבד העברי", שאינו דבוק, ואין דרך
 6 התלמוד לדבר כן. ומיהו, גבי איש ואשה רגילים
 7 בכל מקום לשנות בה"א אף על גב דלא קאי
 8 אקרא כמו "האשה שהלכה" (ביבמות קיד,ב)
 9 "האשה שנתארסא הקול, שמא מדיר
 10 את בנו בניד" (נזיר כח,ב).

11 **נשאת** הא דלא קתני "נשואין את הבתולה"
 12 כמו "האיש מקדש" (קדושין מא,א) -
 13 לפי שעתה מקדש זיורה. ועוד: דאי תנא הכי היה
 14 אמנא אפילו בעל כרחו, כדמשני (שם ב,ב) גבי
 15 הא דפריך וליתני "האיש קונה". ועוד, דהתם
 16 אקרא קאי כי יקח איש אשה". ליום הרביעי -
 17 ולא בליל חמישי, כדאמר בפרק בתרא דנדה
 18 (סה"ב) דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא. כל
 19 שכן אם יעשה נשואין בליל חמישי, דאיכא
 20 למיחש שיטרד בנשואין ובתובה ולא יעבול.
 21 **שאים** היה לו טענת וכו' - ואם תאמר: הא
 22 תינח אשת כהן או פרוחה מבת שלש דליכא אלא
 23 חד ספיקא. כדאמרין בגמרא (תרומות טז,א) אבל
 24 בשאר נשים, דאיכא ספק ספיקא - אמאי תנשא
 25 ליום רביעי? ואומר רבינו תם: דלא פלוג רבנן
 26 בתקנתא, ומשום אשת כהן ופרוחה משלש תקנו
 27 בכל הנשים שנישאו ביום רביעי. ובקונטרס פירש:
 28 שמתוך כך יתברר הדבר ויבואו עדים שזינתה
 29 ברצון. וקשה לפירושו, דאמרין בגמרא (שם,ב)
 30 אמר אביי אף נאן גמלי תנינא. דאמר פתח פתח
 31 מצאתי נאמן לאוסרה עליו: בתולה נשאת כו',
 32 מאי לאו דקטעין פתח פתח? והשתא היכי מיתיה
 33 ראייה לפירוש הקונטרס? הא אף על גב דאינו
 34 נאמן - מכל מקום ישכים לבית דין, שמתוך כך
 35 יצא הקול ויבואו עדים ויתברר הדבר: ויש לומר:
 36 דלא מיתיה אביי ראייה לריבא אלעזר אלא שהוא
 37 בקי ומכיר אם הוא פתח פתח. דאם אינו בקי -
 38 לא יצא הקול, ולא יבא לידי בירור, כי יאמרו
 39 שהוא טעה וסובר שמצא פתח פתח ואינו כן, ולא
 40 יחזרו לדבריו. ועוד יש לומר: דגם לפירוש
 41 הקונטרס לא היו מתקנים שתהא ניסת ליום רביעי
 42 משום שמא יתברר על ידי עדים, אבל כיון
 43 דבאשת כהן ובפרוחה מבת שלש, דנאמן לאוסרה
 44 עליו, תקנו שתהא ניסת ברביעי - גם בשאר נשים
 45 תקנו, משום שמתוך כך יצא הקול ויתברר הדבר
 46 על ידי עדים. והשתא מיתיה אביי שפיר ממתינתין
 47 דבאשת כהן ובפרוחה מבת שלש נאמן לאוסרה
 48 עליו. ותימיה: דהכא משמע דמשום חששא דזנות
 49 תקנו שתהא ניסת ברביעי, ובפרק שני דגטין (ז"א)
 50 איכא מאן דאמר דתקנו זמן בנשין משום פירי,
 51 אבל משום שמא יחפה על בת אחותו לא חישינן,
 52 משום דזנות לא שכיח? ויש לומר: דהתם קאמר
 53 דלא

54 זנות דאתי לידי מיתה, דהיינו בהתראה ובעדים, לא שכיח. אי נמי: הכא שלא תשב עמו באיסור כל ימיו - חשו אפילו לזנות, אף על גב דלא שכיח.
 55 **מפני** מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי ששנינו בו' - אין שואל הטעם למה נשאת ברביעי, דאם כן לא היה משני מידי. אלא הכי פירושנו: "מפני מה אמרו" כלומר, מאי נפקא מינה
 56 שתיקנו זו נשאת ברביעי? ומשני: נפקא מינה לענין מזונות ותרומה. ורב יוסף קא מתמה "מריה דאברהם", דהא נפקותא מפרשה בהדיא "שאים היה לו טענת בתולים", והוא מניח
 57 נפקותא זו המפורשת ותופס נפקותא אחרינא. **אלא** אי אתמר הכי אתמר אמר רב יהודה אמר שמואל - ולא גרסינן רב יוסף, דהא רב יוסף גופיה קאמר: אלא אי אתמר.
 58 **מפני** מה אמרו בו' - בניחותא גרסינן לה. ולא בא להקשות אלא "ותנשא באחד בשבת". **והנשוא** באחד בשבת - לא בעי לשנוי דנשאת ברביעי כדי שתבעל בחמישי משום ברכה
 59 שנתאמרה בו לדעים. כדאמרין לקמן (ה"א, ו) ועוד: למה לי טעם דשקדו? תיפוק ליה משום ברכה ואומר רבינו יצחק: דטעם דברכה אינה אלא עצב טובה, ולא מקרי עברייןא. אבל
 משום שקדו - וכן משמע לקמן דאמר טעמא משום ברכה. אבל משום איקרורי דעתא - לא חישינן, ומאי נפקא מינה? אלא ודאי דמשום ברכה לא מקרי עברייןא.
 מציא